

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Kvæg

Politiske resultater og mål for kvægbrugerne (status 15. april 2013)

Her følger en oversigt over Kvægs aktuelle politiske indsatsområder, hvor målet er at lette den svære økonomiske situation hos mange kvægbrugere. Oversigten er fordelt på områderne international konkurrenceevne, produktionsbetingelser i Danmark samt faglige tiltag fra Videncentret for Landbrug (VFL). Emner, som berører hele landbruget, og som løftes gennem Landbrug & Fødevarer (L&F), er ikke medtaget her (randzoner, vandplaner mv.).

International konkurrenceevne:

L&F, Kvæg arbejder målrettet og vedholdende hver eneste dag for at forbedre konkurrencesituationen for danske kvægbønder på det internationale marked. Her følger eksempler på forbedringer for erhvervet, som L&F, Kvæg har medvirket til:

- **L&F, Kvæg har medvirket til en fortsat handyrpræmie i 2012 og 2013.** Gennem en tæt og langvarig dialog med Fødevareministeriet er det lykkedes at sikre en fortsat handyrpræmie i 2012 og 2013 samt et afkoblet tillæg svarende til den resterende del af det oprindelige præmiebeløb. Alternativet havde været en 100 procent afkobling – enten fordelt på alle rettigheder eller alene som et afkoblet tillæg.
- **L&F, Kvæg har medvirket til at handyrpræmien fortsætter i 2014.** Handyrpræmien kan være forskellen på om det kan løbe rundt eller ej hos den enkelte slagtekalveproducent. L&F, Kvæg arbejder aktivt for en fortsat koblet støtte til handyr også efter 2014.
- **L&F, Kvæg har fået gennemført en analyse af den danske eksport af spædkalve.** Efter pres fra L&F, Kvæg og Kødbranchens Fællesråd har Fødevareministeriet gennemført en analyse af spædkalveeksporten og effekten på beskæftigelsen.¹ I 2012 blev der eksporteret godt 37.000 spædkalve til primært Holland og i 2013 forventes eksporten af nå omkring 45.000 spædkalve – det medfører et tab på omkring 300 arbejdspladser i Danmark. Analysen dokumenterer den ringe lønsomhed i den danske handyrproduktion, men kommer ikke med offensive bud på forbedring af konkurrenceevnen i handyrproduktionen. L&F, Kvæg vil bruge analysen til at skabe politisk forståelse for at konkurrenceevnen skal forbedres, hvis den danske handyrproduktion skal overleve på sigt.
- **L&F, Kvæg deltager i projektet "Fremtidens kalveproduktion" for at finde veje til en rentabel produktion af slagtekalve i Danmark.** Målet er at finde slagtekalve med de helt rigtige klassifikationer til eksport af kød. Resultaterne viser en betydelig højere slagtevægt og dermed bedre afregningspriser for landmanden.

¹ "Analyse af spædkalveeksporten samt effekten på beskæftigelsen", IFRO udredning 2013/09. Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi under Københavns Universitet. Udsendt den 15. april 2013.

- **L&F har medvirket til at åbne en række nye markeder for dansk oksekød.** L&F har således - i snævert samarbejde med Fødevarestyrelsen og Danmarks Erhvervsråd (udenrigstjenesten) - meget aktivt medvirket til at åbne for nye (eller forbedre adgangen til) en række markeder for dansk oksekød. Senest er det egyptiske marked nu åbnet for udbenet dansk oksekød fra kreaturer på under 48 måneder (uden krav om BSE-test).
- **Testreglerne for BSE er gradvist lempet.** Siden den 1. januar 2013 har det ikke været krav om at teste normale slagtedyrl for BSE i Danmark. Tidligere har L&F medvirket til at hæve testalderen for normale slagtedyrl fra 30 til 48 måneder per 1. januar 2009 og igen fra 48 til 72 måneder per 1. juli 2011. Antallet af testede dyr falder nu til omkring 23.000 årligt. De 23.000 prøver vil næsten alle være fra selvdøde dyr og risikodyrl. Testalderen på de såkaldte risikodyrl fastholdes på 24 måneder. Landmændene slipper således for at skulle betale et BSE-gebyr på 200 kroner for de normale slagtedyrl. Det er muligt at fokusere BSE-testene på risikodyrlene uden at gå på kompromis med dyrevelfærden eller fødevarerikkerheden.
- **Mere rimelig praksis ved KO-kontrol på registreringsområdet.** I juli 2012 sendte L&F, Kvæg et brev til NaturErhvervstyrelsen med et ønske om at de ændrede deres praksis ved KO-kontrol på registreringsområdet. Registreringsfejl i besætninger er hidtil bedømt på undernummerniveau. Det betød, at en kvægproducent, der har opdelt sin besætning i flere undernumre på samme adresse, kunne opleve store støttereduktioner for meget små registreringsfejl. Det kan være en mælkeproducent som har opdelt sit CHR-nummer i to undernumre – det ene med 400 malkekøer og det andet med 20 slagtekalve. Ved kontrol konstateres, der registreringsfejl på 5 af slagtekalvene. Efter gammel praksis gav dette en fejlprocent på 25 %, fordi fejlene blev målt på undernumre, og dermed en støttereduktion. I et svar den 4. januar 2013 har NaturErhvervstyrelsen og Fødevarestyrelsen nu accepteret, at fejlene skal beregnes for hele CHR-nummeret. Derfor vil fejlprocenten i eksemplet blive meget lav og ikke medføre støttereduktion.
- **Dansk undtagelse for nitratdirektivet forlænget og forbedret.** Undtagelsesbestemmelserne fra Nitratdirektivet for kvægbrug, der tillader udbringning af husdyrgødning op til 230 kg/ha, har Miljøstyrelsen nu fået forlænget i EU med yderligere 4 år frem til 1.8.2016. L&F, Kvæg har haft to stærke ønsker til betingelserne. Det ene er at få tilladelse til at dyrke lucerne sammen med græs, på lige fod med kløver. Det har Miljøstyrelsen fået forhandlet igennem, så det nu bliver tilladt. Det andet store ønske var at slippe for jordprøverne. Det er ikke lykkedes helt, men der må nu være 4 år mellem prøverne mod før 3 år. L&F, Kvæg vil igen om 4 år argumentere stærkt for at få fjernet jordprøverne. Den faglige opbakning på de to områder er kommet fra Videncentret for Landbrug, Planteavl.

Derudover arbejder L&F, Kvæg med følgende indsatsområder:

- **L&F har taget initiativ til nedsættelse af Kvægbrugets Task Force** som skal udrede årsagerne til konventionelle og økologiske kvægbedrifters trængte situation og fremlægge forslag til yderligere tiltag, der kan bidrage til at realisere vækstpotentialet i dansk kvægbrug og pege på muligheder for truede bedrifter. Task Forcen forventes at fremlægge forslagene i løbet af maj måned.
- **L&F, Kvæg arbejder intensivt for, at EU's kommende landbrugsreform ikke forringer konkurrencevilkårene for danske kvægboender.** Målet er at bevare kvægbrugets tillæg, begrænse støttereduktionen, bevare muligheden for målrettet produktionsstøtte og gøre nye ordninger anvendelige for kvægbruget. Indsatsen har omfattet adskillige møder i Bruxelles, møder med danske ministre og

folketingsmedlemmer samt intensiv påvirkning gennem L&F. Internt i L&F er det efter pres fra L&F, Kvæg aftalt, at den interne balance mellem sektorerne står ved magt.

- **L&F, Kvæg har arbejdet for, at EU-støtten kunne blive forudbetalt i 2012.** EU-kommissionen har gjort det muligt at fremrykke betalingen to måneder. Det er op til de enkelte medlemslande at gøre brug af muligheden. Derfor anmodede L&F, Kvæg Fødevareministeren om at fremrykke betalingen af støtte fra december 2012 til oktober 2012. Det vil give kvægbruget en rentebesparelse på op mod 15 millioner kroner. Ministeren afviste ultimo september 2012 at fremrykke udbetalingen af EU-støtte.
- **L&F, Kvæg arbejder for lavere kontrolomkostningerne på kreaturslagterierne.** Desværre er det ikke lykkedes for kødkontrollen at reducere omkostningerne til kødkontrol på kreaturslagterierne. Tværtimod var der en stigning i kontrolomkostningerne til slagterierne/producenten på godt 3 kr. pr. kreatur for 2012 i forhold til 2012 budgettet og det til trods for, at der blev slagtet flere kreaturer i 2012 end budgetteret. Helt slemt ser det ud for Fødevareministerens budget for 2013 – der varsler med en yderligere stigning på over en 1 kr. set i forhold til 2012 budgettet, og lander på gennemsnitlige kontroludgifter på 56 kr. pr. slagtedy, mens branchen har en forventning om max. 50 kr. i snit pr. kreatur.
- **L&F, Kvæg arbejder for at hente brugbar viden hjem fra andre lande.** L&F, Kvæg er gået sammen med eksperter fra Frankrig, England, Holland, Israel og Irland (i European Cattle Innovation Partnership - ECIP) for at få et bedre overblik over, hvilke projekter inden for kvægproduktion de forskellige lande har gang i. Målet er at sikre de danske landmænd mere ny viden for pengene. Det første møde er afholdt medio oktober 2012 på Videncentret, hvor målet var at søge midler til store tværfagligt projekter, der kan komme landmænd fra alle de involverede lande til gode.
- **L&F, Kvæg arbejder for en mere lempelig dansk fortolkning af EU's kalvedirektiv.** Talrige undersøgelser viser, at kalvedirektivet fortolkes mere fleksibelt i andre EU-lande. I nogle af Tysklands delstater er det f.eks. op til landmanden at beslutte om kalvene skal kunne både se og røre hinanden de første 14 dage af kalvens levetid. L&F, Kvæg har haft en omfattende dialog med Dyrenes Beskyttelse og Fødevarestyrelsen for at opnå større smidighed i fortolkningen af reglerne. L&F, Kvæg ønsker at landmanden skal have mulighed for at holde kalvene fra at røre hinanden de første uger, hvor kalven er meget modtagelig for smitsomme sygdomme. I øjeblikket forsøger L&F, Kvæg at åbne op for flere dispensationsmuligheder i forbindelse med sygdom via et projekt som køres af Videncenter for Dyrevelfærd.
- **Der arbejdes kontinuerligt med at få (forbedret) markedsadgang for dansk oksekød til yderligere lande.** Senest har en meget langvarig indsats resulteret i, at veterinærmyndighederne i Saudi Arabien og Golf-samarbejdet har indvilliget i at møde repræsentanter fra L&F med henblik på diskussion af det eksisterende alderskrav på 30 måneder i Saudi Arabien og De Forenede Arabiske Emirater. Endelig er der også igangsat en mere langsigtet indsats med åbning af markederne i Japan, Sydkorea og Kina.
- **L&F og L&F, Kvæg følger det internationale arbejde omkring dyrevelfærd i EU og Europarådet tæt.** Målet er at undgå nye kvægspecifikke tiltag som f.eks. krav om, at alle køer skal på græs. Og målet er ikke mindst at implementere allerede eksisterende EU-lovgivning i de øvrige EU-lande, idet mange EU-lande her halter efter Danmark.

- **Større rimelighed i den danske administration af KO-overtrædelser.** Efter pres fra L&F har Fødevarestyrelsen og NaturErhvervstyrelsen iværksat en analyse af det danske KO-system i forhold til Sverige, Holland og Tyskland. Analysen skal vurdere om DK er hårdere i bedømmelsen af KO-overtrædelser end andre lande. Samtidigt er det lykket L&F gennem dialog med NaturErhvervstyrelsen at få bagatelgrænser ind i KO-kravene på kalve, gulve og lejearealer. Det betyder, at der ikke længere sker træk i støtten ved selv de mindste overtrædelser af reglerne på disse områder, men at der nu er skabt et større råderum til fortolkning af reglerne. I samarbejde med L&F, arbejder L&F, Kvæg for bagatelgrænser på endnu flere KO-krav. Internationalt set arbejder L&F, Kvæg for, at KO-kravene fortolkes ens i de forskellige EU-lande, således at dansk kvægbrug her har de samme konkurrencevilkår som andre kvægbrug i EU.

Produktionsbetingelser i Danmark (miljø, papirbøvl, finansiering, kontrolkrav mv.):

L&F, Kvæg arbejder målrettet hver eneste dag for at lette byrder, kontrolkrav, omkostninger mv. for kvæg-bønderne. Her følger eksempler på forbedringer for erhvervet som L&F, Kvæg har medvirket til:

- **L&F, Kvæg har medvirket til at reducere det høje kontrolgebyr for dyrevelfærd for de små producenter.** I forbindelse med Veterinærforliget blev der indført et gebyr for velfærdskontrol for alle producenter på 873 kroner om året. L&F, Kvæg har arbejdet for at gebyret reduceres for de små producenter, således at der er en større rimelighed mellem tidsforbruget hos den enkelte producent og størrelsen af gebyret. Fødevareministeren har nu sagt ok til at differentiere gebyret, men først fra 2014. Fra 2014 skal besætninger med 10-40 dyr betale 400 kroner årligt, mens besætninger med mere end 40 dyr skal betale 1.100 kroner årligt. I 2013 skal alle besætninger betale 873 kroner.
- **Ændring af praksis sikrer i alt 450.000 kr. til 9 handyroducenter.** Bestemmelserne omkring til-delingen af det afkoblede handyrtillæg var indtil for nyligt udformet således, at ved handler og æn-dringer i et I/S, kunne man ikke lægge referencebeløbene sammen i beregningen af handyrtillægget. Det betød helt konkret for en slagtekalveproducent, VFL, Kvæg har været i kontakt med, at han stod til at miste 165.000 kr. i årligt handyrtillæg, fordi han i 2011 havde ændret selskabsform fra I/S til personligt ejet. LandboNord bad VFL, Kvæg hjælpe med en løsning på sagen. Med kyndig juridisk hjælp og en positiv dialog med NaturErhvervstyrelsen lykkedes det at hjælpe slagtekalveproducenten og 9 andre producenter i samme situation. NaturErhvervstyrelsen genoptager derfor i alt 10 sager, og ændrer deres praksis. De pågældende producenter ventes at få udbetalt de i alt 450.000 kr., de ellers havde mistet.
- **Et nyt Veterinærforlig II hvor de gode tiltag fra Veterinærforlig I videreføres, og hvor unødven-dige regler reduceres.** Alle Folketingets partier er enige om en ny fireårlig aftale på veterinærområ-det, som skal gælde fra 1. januar 2013 til udgangen af 2016. Det anerkendes bl.a. i forliget, at det de seneste år er gået den rigtige vej på centrale punkter som dyrevelfærd og sundhed. Samtidigt er der også blevet plads til lettelse af administrative byrder. Det gælder f.eks. i forhold til sundhedsrådgiv-ningen på kvægområdet, hvor nogle af rådgivningsbesøgene reduceres og omlægges til statusbesøg med fokus på syge dyr under behandling. Kvartalsrapporterne forsøges afskaffet og egenkontrollen for dyrevelfærd gøres problemorienteret, dvs. at den kun skal fokusere på besætningsspecifikke for-hold. Det er dog først når forliget er endeligt udmøntet, at plusser og minusser vil blive helt klare for kvægbrugerne. L&F, Kvæg arbejder aktivt for at præge udmøntningen. Undervejs i processen med at sikre et tilfredsstillende veterinærforlig er der bl.a. holdt møder med Fødevareministeren og en lang række fødevareordførere.

- **Udsættelse af krav til miljøteknologier på teknologilisten.** Miljøstyrelsen har krævet, at alle miljøteknologier der optræder på Miljøstyrelsens teknologiliste fra den 1. januar 2013 skal have dokumentation for miljøeffekt og driftsstabilitet i form af en VERA-erklæring – dette gælder også miljøteknologier i kvægstalde. Teknologilisten er i praksis udgangspunktet for den kommunale sagsbehandling ved miljøgodkendelser. En sådan Vera-erklæring er dyr og kan koste teknologifabrikanten op til et par millioner. Mange teknologifabrikanter kan ikke finansiere en sådan test og kan derfor ikke forblive/optages på listen. Kravene om en Vera-test kan derfor betyde, at den enkelte landmand får færre miljøteknologier at vælge imellem fremover. Miljøstyrelsen har ved møde med L&F og L&F, Kvæg i december 2012 meddelt, at alle miljøteknologier der har gjort tiltag til test, vil fortsætte som virkemiddel efter 1. januar 2013 indtil teknologien kan erstattes af en verifikation på VERA niveau. Samtidigt har Fødevareministeriet fået til opgave at udarbejde en Vera-test på alle normtalsgulve herunder referencegulvet. Med referencen på plads vil det fremover blive nemmere at beregne reduktionspotentialet for forskellige miljøteknologier. L&F, Kvæg arbejder for at dokumentationskravene sikrer et fornuftigt forhold mellem testomfang, teknologiens kompleksitet og de kommercielle muligheder/visioner for teknologien. Der skal være plads til at også mindre firmaer kan produktudvikle nye miljøteknologier til husdyrbrugene.
- **Miljøstyrelsen har godkendt fire gulve til kvægstalde.** L&F, Kvæg har siden efteråret 2009 kæmpet for at få et samlet katalog over kvæggulve godkendt som opfølgning på de velfærdsproblemer, der på det tidspunkt blev konstateret i en række stalde på grund af glatte gulve (faste drænedede gulve). Ultimo oktober 2012 har Miljøstyrelsen så endeligt anerkendt, at de resterende fire gulve i kataloget lever op til kravet om et ammoniaktab på under 4 pct. Dermed kan disse gulve indgå i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse.
- **Ændrede krav omkring aldersgrænser for handyr giver en årlig besparelse på omkring 7.000 for en typisk slagtekalveproducent.** I juni 2012 lykkedes det at få vedtaget nye regler omkring handyr over 12 måneder i specialiserede slagtekalvebesætninger, kviebesætninger mv. Der er nu fastsat en højere aldersgrænse i loven (2 ½ år med muligheder for dispensation) for handyr – det betyder færre obligatoriske dyrlægebesøg og en besparelse på omkring 7.000 kroner årligt for en typisk slagtekalveproducent.
- **40 millioner kroner er hentet hjem i erstatning for Blue Tongue.** Det lykkedes at få forhandlet en model for erstatninger hjem, som sikrer 19.000 landmænd godt 40 millioner kroner i erstatning for deres udgifter til at vaccinere mod Blue Tongue tilbage i 2008. Pengene blev udbetalt i marts 2012.
- **Baycox tilladt til behandling af slagtekalve.** Efter en ihærdig indsats fra L&F, Kvægs side, lykkedes det i oktober 2011 at få godkendt Baycox Bovis til behandling af coccidiose hos slagtekalve. Coccidiose udgør et væsentligt sygdomsproblem i en række slagtekalvebesætninger, og Baycox anses som det mest effektive middel til behandling af kalve med coccidiose.
- **Mere smidige regler omkring skift af malke-system.** Efter længere tids indsats er det lykkedes at få lempet reglerne omkring malkeanlæg og malkestalde. Det betyder, at landmænd nu kan nøjes med at anmelde et skift fra AMS til manuelle malkesystemer eller den anden vej rundt og dermed undgå en besværlig og dyr miljøgodkendelse. Det er også muligt at anmelde andre ændringer/udvidelser i malkeanlæg og malkestalde. De nye regler trådte i kraft den 1. januar 2013.

- **Ny anmeldeordning for afgræsning.** Det er nu muligt at anmelde en etablering, udvidelse eller ændring af dyrehold til afgræsning. For dyrehold, der afgræsser ude hele året, er grænsen sat til 250 DE. For dyrehold, der sommerafgræsser, er grænsen desværre sat til 15 DE. Det er ikke lykkedes at argumentere en højere grænse end de 15 DE igennem, men L&F, Kvæg arbejder for at grænsen på et senere tidspunkt kan hæves.
- **Lempelse af registreringskrav omkring studning.** Fødevareministeriet strammede i 2011 reglerne omkring registrering af studning på en måde, der betød, at mange producenter ville blive ramt med tilbagevirkende kraft. Efter en ihærdig indsats overfor NaturErhvervstyrelsen lykkedes det L&F, Kvæg at sikre en overgangsordning, så alle producenter kunne nå at bringe deres registreringer i orden uden at miste handyrpræmier eller risikere krydsoverensstemmelsessanktion.
- **Der er indført en ændret DE-beregning for små kødracer som gavner flere besætninger.** Med den nye husdyrgødningsbekendtgørelse har L&F, Kvæg medvirket til, at racerne Dexter, Galloway og Skotsk Højland nu sidestilles med Jersey i DE-beregning. Besætninger med mange stude eller ældre kvier får gavn af denne ændring, idet en kvie eller stud over 6 måneder reduceres i antal DE pr. årsdyr med ca. 26 procent, mens der for en ungtyr sker en stigning på ca. 18 procent. I en produktion af stude på 30 måneder tæller et årsdyr nu 0,11 DE mindre pr. stk.
- **Mere smidig udmelding af dyr.** L&F, Kvæg har i længere tid arbejdet for at gøre det mere enkelt at afmelde dyr til slagteriet, DAKA mv. IT-systemerne er i øjeblikket ved at blive ændret, så landmanden fremover i Dyreregistrering får en liste over dyr, der f.eks. er sendt til slagtning, og derfor blot skal forholde sig til, om listen er korrekt – og meget gerne tilføje afgangsårsagen på det enkelte dyr. Denne nye procedure vil gøre det nemmere for landmanden og mindske antallet af fejl. Løsningen forventes i drift sommeren 2013.
- **Mere enkelt at få dispensation til ammoniakbehandling af halm.** Efter en ihærdig indsats er det lykkedes at få ændret husdyrgødningsbekendtgørelsen, så dispensationer til at anvende ammoniak til ludning af halm er kommet i faste rammer. Det betyder, at dispensationen automatisk er hjemme, når bestemte kriterier er opfyldt. Nordjylland har fået en dispensation i 2012 efter den meget nedbør i landsdelen. Men vi er ikke i mål endnu. Desværre er der også i 2012 givet afslag til dispensation for Midt- og Vestjylland. L&F, Kvæg arbejder derfor for, at dispensationerne kan blive endnu mere målrettede, så dispensationer fremover kan gives på kommuneniveau og at regnvejsdata kan bruges i længere perioder i efteråret.
- **Lavere priser på øremærker.** Markedet for øremærker er liberaliseret. Den 1. juni 2011 ophørte Fødevarestyrelsens aftaler med øremærkefirmaerne om øremærkepriser, og markedet blev liberaliseret. I dag kan ethvert firma sælge øremærker, der dog skal opfylde en række kvalitetskrav. Videncentret for Landbrug, Kvæg har nu en distributionsaftale med øremærkefirmaerne, så det fortsat er enkelt for landmanden at bestille øremærker, og betalingen sker sammen med andre betalinger for ydelser fra Videncentret og RYK. Videncentret for Landbrug, Kvæg har udviklet et nyt bestillingssystem i Landmand.dk, og det har gjort bestilling af øremærker lettere, bl. a. ved fremvisning af billeder af forskellige mærketyper. Liberaliseringen har især givet en prisreduktion for svineøremærker, hvor der bestilles store mængder pr. besætning. På kvægområdet samt for får og geder er der betydelige prisforskelle mellem firmaerne, men der er ikke rykket væsentligt på firmaernes markedsandel. Overgangen til elektroniske mærker er forløbet godt, og brugerne har taget godt imod ordningen.

Mange landmænd bruger elektronikken i staldene, og flere vil komme til. Om 1-2 år vil langt de fleste dyr have elektroniske mærker, og så kan systemet få større nytteværdi for servicepersonale mv.

Derudover arbejdes der på:

- **L&F, Kvæg arbejder intenst for at få grønt lys til at anvende gyllefiber som strøelse i stalden.** Flere og flere landmænd ønsker at bruge gyllefiber som strøelse i sengebåsene i stalden. Bl.a. ønsker økologerne at anvende gyllefiber fordi brugen af konventionel halm er under udfasning. L&F, Kvæg har fået AgroTech til at teste fiberstrøelsen i praksis – testen har målt en ubetydelig merfordampning af ammoniak ved anvendelse af gyllefiber som strøelse. Der arbejdes derfor på at få Miljøstyrelsen til at acceptere at gyllefiberen kan anvendes som strøelse indenfor det gældende regelsæt. Fiberstrøelsen er et blødt, sugende og rensende materiale med gode erfaringer på klove og ben – derfor er der hos både landmænd og forhandlere af separatorer stor interesse.
- **L&F, Kvæg arbejder for at landmændene kan flytte småkalve til et nyt staldmiljø som led i f.eks. sanering af sygdomme på bedriften.** L&F, Kvæg har modtaget flere henvendelser fra landmænd, hvor ønsket om at flytte småkalvene til et nyt staldmiljø afføder kommunale krav om en helt ny miljøgodkendelse. Beslutningen om at flytte småkalve internt på bedriften bør være hos driftslederen og det uanset om flytningen tjener dyrevelfærden, ønsket om at sanere for sygdomme eller den f.eks. indebærer logistiske fordele. Dette er selvfølgelig under den forudsætning af, at DE-antallet forbliver det samme, og lugt og ammoniak ikke påvirker omgivelserne yderligere. Ifølge Miljøstyrelsen er det op til kommunerne at vurdere om flytning af småkalve er godkendelsespligtig i henhold til miljøreglerne. I og med at kommunerne tolker reglerne vidt forskellig må dyrevelfærdshensynet vige for miljøreglerne i flere kommuner – selv hvis det sker på baggrund af anbefalinger fra landmandens egen dyrlæge.
- **Reglerne skal tage højde for strukturudviklingen i erhvervet.** Omkring 1.000 malkekvægsbedrifter har efterhånden dyr opstaldet i mere end én besætning. Det svarer til godt 25 procent af samtlige malkekvægsbedrifter. For at bedriften kan fungere som én administrativ enhed, arbejder L&F, Kvæg intensivt for, at samdrift og fællesaftaler kan reducere det nuværende papirarbejde (f.eks. til registrering af flytning af dyr mellem bedrifterne) samt sikre den nødvendige dokumentation.
- **L&F, Kvæg arbejder for bedre finansieringsmuligheder.** I samarbejde med L&F arbejder L&F, Kvæg ihærdigt for at forbedre finansieringsmulighederne. Det er sket i en ny runde dialogmøder med bankerne hen over efteråret 2012, hvor fokus var på kvægbrugets økonomiske situation, herunder hvad der aktuelt sættes i værk ude på bedrifterne for at tilpasse sig og mindske effekterne af det dårlige bytteforhold mellem mælk og foder. Desuden blev fremtidsudsigterne for erhvervet vendt på møderne.
- **L&F, Kvæg arbejder på at få større viden om multifaktorielle besætningsproblemer (kronisk botulisme).** På basis af en workshop i juli 2012 og efterfølgende kontakter til rådgivere og dyrlæger blev 10 besætninger med vedvarende udfordringer på ydelsen, sygelighed og dødelighed udvalgt til besøg fra VFL, Kvæg. Efterfølgende blev en anden gruppe besætninger udpeget til besøg på basis af målbare parametre for ydelse og dødelighed. I alt er 19 besætninger således aflagt indledende besætningsbesøg i projektet. Derudover er 2 besætninger fulgt intensivt i en periode – 1 er afsluttet og afrapporteret, og den anden er igangværende. Projektet har påvist forbedringsområder i alle de besøgte besætninger – særligt klovsundhed, staldindretning, fodring og pasningsrutiner kunne opti-

meres i mange af de besøgte besætninger. Der er ingen tegn på tilstedeværelsen af nye sygdomskomplekser i de besøgte besætninger. Indsatsen for besætninger med store udfordringer på sundhed eller produktion fortsætter i 2013 og 2014.

- **L&F, Kvæg arbejder for større veterinær sikkerhed ved import og eksport af levende dyr.** Flytninger af dyr og direkte eller indirekte kontakt mellem besætninger via lastbiler og personale udgør en risiko for indførelse af smitsomme husdyrsygdomme til Danmark. I forbindelse med afskaffelse af de danske regler med krav om rengøring (vask og desinfektion) af dyretransportvogne på vej ind i Danmark, er der ikke længere myndighedskontrol på området. Fra 2008 og frem til 2012 er der sket en betydelig udvikling i antallet af eksporterede dyr. Kvægs bestyrelse har derfor besluttet, at eksportører af kvæg forpligtes til at følge DANISH Transport Standarden inkl. obligatorisk vognvask og karantæne efter kørsel i højrisikolande. L&F Kvæg opfordrer til at den enkelte landmand i videst muligt omfang tilrettelægger sin produktion, så import af dyr undgås. Helt generelt arbejder L&F, Kvæg for at skærpe erhvervets opmærksomhed omkring smittebeskyttelse.
- **L&F, Kvæg arbejder for udsættelse af omkostningstunge overgangsbestemmelser i lov om hold af malkekvæg** jf. beslutning på Kvægs bestyrelsesmøde den 24. september 2012. Det drejer sig om kravet om 1 sengebås pr. dyr og en ædeplads pr. ko for nykælvere. L&F, Kvæg ønsker ikke at ændre på kravene ved nybyggeri. L&F, Kvæg støtter fortsat lov om hold af malkekvæg, men ønsker på grund af den aktuelle økonomiske situation i kvægbruget at udsætte de mest omkostningstunge overgangsbestemmelser.
- **Større frihedsgrader indenfor den tilladte ramme.** Det skal være muligt at skifte mellem dyretyper indenfor samme art uden at anmelde eller søge miljøgodkendelse, når blot antallet af tilladte DE overholdes. Hvis man f.eks. køber en naboejendom, skal det være muligt at samle køer på det ene CHR-nummer og kvier og goldkøer på det andet CHR-nummer.
- **Flere anmeldeordninger.** L&F, Kvæg arbejder for, at der etableres endnu flere anmeldeordninger. Det skal bl.a. være muligt at ændre gulvtypen ved skift af dyretype gennem en anmeldeordning.
- **Hurtigere sagsbehandlingstid ved miljøgodkendelser.** Tilgangen af nye ansøgninger om miljøgodkendelser er meget lille i øjeblikket. Alligevel er den kommunale sagsbehandlingstid fortsat urimelig lang i flere kommuner og enkelte kommuner har nærmest opgivet at behandle miljøgodkendelser. Der bør indføres faste sagsbehandlingstider som forpligter kommunerne, og som giver landmændene en bedre og mere fair retstilling.
- **L&F, Kvæg arbejder for, at principielle retssager kan støttes gennem L&F.** Principielle tvister om f.eks. transport af kvæg eller fortolkning af kalvedirektivet har stor betydning for erhvervet. Derfor gør L&F, Kvæg meget for, at der kan anlægges sag ved domstolene i udvalgte sager, og at landmanden støttes juridisk og økonomisk af L&F. Økonomisk bruger L&F 2-2,5 mio. kr. årligt på at støtte principielle retssager for medlemmerne.
- **Mere fair og ensartet betaling for byggesagsbehandling.** Der er meget stor forskel på, hvad kommunerne tager i gebyr for en byggesagsbehandling. Pris, praksis og sagsbehandlingstider svinger meget fra kommune til kommune. L&F, Kvæg arbejder igennem L&F for at alle kommuner fremover tager betaling for tidsforbruget i forbindelse med byggesagsbehandlingen. I dag afregner de fleste kommuner efter et fast gebyr, som procentsats af byggesummen eller kræver betaling efter antal

kvadratmeter eller kubikmeter, hvilket kan koste landmanden urimeligt dyrt. Desuden ønsker L&F, Kvæg at sagsbehandlingstiderne i de meget langsomme kommuner bringes markant ned. I dag er ventetiden mellem 5 dage og 133 dage. L&F har deltaget i en arbejdsgruppe herom i Energistyrelsen som er nået frem til en række forslag til bedre byggesagsbehandling. Bygningsminister Martin Lidegaard lægger desværre op til en grundigere analyse. Der ventes ikke yderligere politiske initiativer før efter kommunalvalget i november 2013.

- **Én indgang til den kommunale sagsbehandling.** Ved udvidelser af bedriften mv. skal landmænd ofte have fat i både miljøafdelingen, byggeafdelingen og andre enheder. L&F Kvæg ønsker, at landmanden mødes af én indgang til kommunen, hvor en enkelt sagsbehandler har ansvaret for kontakten til landmanden.
- **L&F, Kvæg arbejder sammen med L&F dagligt for at nedbringe antallet af byrder, kontrolkrav mv.** Det sker bl.a. ved at sparke forslag til mindre papirbøvl ind til regeringens "Virksomhedsforum for Enklere Regler". Det drejer sig f.eks. om bagatelgrænser for opkrævninger, afskaffelse af medicinlogbog, vandingstilladelser med udgangspunkt i et 3 års gennemsnit mv. Status kan følges på www.enklereregler.dk
- **L&F, Kvæg arbejder vedvarende for at fastholde det høje danske veterinære stude og udbygge den nationale smittebeskyttelse.** Fravær af smitsomme husdyrssygdomme giver både lettelser af produktionen i danske besætninger og betyder rigtig meget for markedsadgang på internationale markeder for både kvæg og produkter heraf. VFL, Kvæg indgår som en integreret del af det danske Veterinære Beredskab, der aktiveres når smitsomme sygdomme opstår eller introduceres til landet.
- **L&F, Kvæg har som klar målsætning at dansk kvæg er frit for salmonella i 2016.** Salmonella-kampagnen er den seneste nationale saneringskampagne, der helt enestående på verdensplan har gjort det muligt at udrydde visse alvorlige smitsomme sygdomme hos kvæg i Danmark (tidligere tuberkulose, IBR, BVD mm.).
- **Det skal være nemmere at være naturplejer.** L&F, Kvæg har sammen med L&F udarbejdet et udspil med 13 anbefalinger til, hvordan naturpleje kan udvikles til en driftsgren. Udspillet er sendt til Natur- og Landbrugskommissionen, og anbefalingerne vil blive løftet i andre politiske sammenhænge.
- **Kontrollen skal være mere fair.** L&F, Kvæg deltager i en dialog med Fødevarestyrelsen og NaturErhvervstyrelsen om en mere fair kontrol. På det første møde den 31. august 2012 var der enighed om, at målet med kontrollen er bedre dyrevelfærd og ikke kontrol for kontrollens skyld. Der var også enighed om, at der ikke skal være nul-tolerance, og at der i praksis bør være en syns- og skønsvurdering af helhedsbilledet med i afgørelserne. Fødevarestyrelsen vil arbejde for, at tjeklisten vedr. dyrevelfærdskontrol bliver afskaffet som værktøj til selve kontrolbesøget, og at den i fremtiden forbeholdes til intern uddannelse og kalibrering. NaturErhvervstyrelsen har arbejdet meget med L&F's forslag til forbedringer på KO-området og ønsker at fortsætte samarbejdet frem mod 2014-vejledningen, som reelt er den næste, hvor der kan arbejdes for ændringer. Der er iværksat et fælles udvalgsarbejde mellem Fødevarestyrelsen og NaturErhvervstyrelsen, hvor målet er at få forbedret samspillet mellem velfærdskontrollen og KO-systemet, så det bliver muligt at bevæge sig væk fra nul-toleranceprincippet i forhold til støttereduktioner.

Faglige tiltag fra Videncentret for Landbrug, Kvæg kan forbedre bundlinjen

En lang række medarbejdere på Videncentret for Landbrug, Kvæg arbejder med projekter, som har potentiale til at forbedre bundlinjen hos den enkelte landmand. Der kan f.eks. nævnes følgende projekter:

- **Højere fodereffektivitet kan styrke bundlinjen.** Sammen med de øvrige nordiske lande deltager VFL, Kvæg i et projekt, der skal hæve fodereffektiviteten og reducere klimabelastningen yderligere. Projektet vil finde frem til de køer, som udnytter foderet bedst til mælkeproduktion og dermed også belaster klimaet mindst muligt. På den måde bliver det muligt at avle efter mere ressourceeffektive køer. Samlet set skyder de nordiske lande 75 mio. kr. i projektet.
- **Genomisk selektion kan styrke bundlinjen.** Videncentret for Landbrug, Kvæg har deltaget i udvikling og implementering af genomisk selektion i avlsplanen for malkekvæg. Ved anvendelse af genomisk selektion kan avlsfremgangen øges med 50-100 procent i forhold til tidligere. Dermed kan den årlige merværdi af køerne i besætningen øges med 75-150 kroner, svarende til en årlig merværdi på 15.000-30.000 kroner i en besætning med 200 køer. Den øgede avlsfremgang er tilgængelig for alle besætninger ved at bruge de bedste insemineringstyre.
- **Klovregistreringsprogrammet kan styrke bundlinjen.** Videncentret for Landbrug, Kvæg har udviklet Klovregistreringsprogrammet og tilhørende værktøjer, der sikrer det nødvendige overblik for målrettet nedbringelse af klovproblemerne. Omfanget af de enkelte lidelser varierer meget mellem besætningerne, men gennemsnitstal viser, at forekomsten af svær sålesår og hul væg tilsammen udgør over 7 procent hos de danske malkekøer. Ét svært tilfælde af én af disse lidelser vurderes at koste omkring 4.000 kroner. Nedbringes hver af disse lidelser med bare én procent vil den økonomiske gevinst være på over 50 millioner for kvægbruget. Hertil kommer en øget ydelse alene som følge af færre såleblødninger og en væsentlig arbejdstidsbesparelse ved nedbringelse af digital dermatitis. Omkring 40 % af landets malkekvægbesætninger foretager nu elektronisk registrering af klovlidelser ved klovbeskæring.
- **Repromanagement kan styrke bundlinjen.** Videncentret for Landbrug, Kvæg har udviklet og implementeret et reproduktionsværktøj, som sætter reproduktionen i system – nemlig "ReproManagement - sund fornuff". Konceptet anvendes i praksis og er grundstenen i VikingDanmarks satsning på at forbedre reproduktionen, ligesom det indgår som en naturlig del af reproduktionsrådgivningen for DLBR kvæg-rådgivere og praktiserende dyrlæger. Den fokuserede og fælles indsats, som VFL Kvæg, Viking Danmark, lokale rådgivere og mælkeproducenter har gjort og gør indenfor reproduktionsområdet har haft positiv en effekt. Når man sammenligner opgørelser over reproduktionseffektivitet i 2008 og i 2012 ses, at den bedste fjerdedel af Holsteinbesætningerne har flyttet sig fra $\geq 0,18$ til $\geq 0,22$. Den bedste fjerdedel af Jerseybesætningerne har flyttet sig fra $\geq 0,25$ til $\geq 0,29$. I en modelbesætning svarer denne ændring til en stigning i dækningsbidraget på cirka 100 kr. per årsko.
- **NorFor kan styrke bundlinjen.** Videncentret for Landbrug, Kvæg har i samarbejde med søsterorganisationer i Sverige, Norge og Island udviklet Nordic Feed Evaluation System (NorFor), der er ét af verdens mest avancerede fodervurderingssystemer til kvæg. NorFor giver en væsentlig mere præcis foderplanlægning og -kontrol end tidligere systemer og anvendes nu i op mod 60 procent af alle danske malkekvægbesætninger.
- **Bedre mælke kvalitet kan styrke bundlinjen.** Videncentret for Landbrug, Kvæg har i samarbejde med Foulum og KU/SUND siden 2010 afviklet flere projekter med fokus på yversundhed. Projekterne

udgør en del af mælke kvalitetskampagnen "Vores Mælk en Ren fornøjelse" og har i forhold til 2010 medvirket til at reducere mastitisbehandlingerne med 16 procent, reducere tankcelletallet med 10.300 celler/ml, reducere antibiotikaforbruget til kvæg med 8 procent samt ikke mindst reducere forbruget af 3+4 generations Cefalosporiner til yverbehandling med 33 procent. Der er således skabt et fald i antibiotikaforbruget samtidig med at mælke kvalitet er forbedret. Det har givet en øget indtjening til mælkeproducenterne på 75 kroner pr. årsko eller godt 43 millioner i merindtægt til de danske mælkeproducenter.

- **Lav dødelighed kan styrke bundlinjen.** Videncentret for Landbrug, Kvæg har gennem de seneste år haft fokus på at sænke dødeligheden blandt kalve og køer i tæt samarbejde med lokale konsulenter, dyrlæger og sidst, men ikke mindst, kvægbrugerne. Det er lykkedes at sænke både kalve- og kodødeligheden. For hver gang en ko går til destruktions, koster det landmanden 10.000-14.000 kroner, når alle omkostninger regnes med. Og for hver gang der dør en kviekalv, mister landmanden en mulighed mere for at kunne udskifte optimalt i besætningen. Når en tyrekalv dør, koster det nu og her kalvens værdi, som er i størrelsesorden 800-900 kr. pr. kalv for de store racer. Kodødeligheden for 2012 blev på 5,1 procent – dermed fortsætter faldet i kodødeligheden. Kalvedødeligheden for 2012 skønnes at lande på 7,5 procent – den laveste dødelighed siden 1999.
- **Varmebehandling af proteinafgrøder kan styrke bundlinjen hos økologiske mælkekvægsbedrifter.** Videncentret for Landbrug, Kvæg hhv. Økologi har i samarbejde testet og demonstreret et gårdanlæg til varmebehandling af proteinafgrøder på økologiske kvægbrug. Procesbetingelserne (fugt, tid og varme) på danske proteinafgrøder er blevet optimeret. På sigt forventes anlægget at ud fase brugen af dyrt importeret proteinfoder ved at øge selvforsyningsgraden. Det økonomiske potentiale er beregnet til 150 – 450 kr. pr. årsko. Et gennemsnit på 300 kr. pr. årsko svarer til ca. 15 millioner kroner årligt for de økologiske besætninger, men varmebehandling af proteinafgrøder kan også på længere sigt have potentiale på konventionelle kvægbrug, hvis udbytte på hjemmeavlede proteinafgrøder forbedres.
- **Synergimulighederne på registreringsområdet mellem RYK og Videncentret for Landbrug skal udnyttes bedre.** Den 1. oktober 2012 blev registreringsarbejdet overdraget fra RYK til VFL og der blev i den sammenhæng virksomhedsoverdraget 17 medarbejdere fra RYK til VFL, heraf 14 på CHR-afdelingerne i Sorø, Vojens og Holstebro. Siden 1. oktober 2012 har myndighederne krævet digital indberetning af lovpligtige registreringer og det har givet en markant stigning i antallet af indberetninger foretaget af brugerne selv, og dermed faldende opgavemængde på CHR-afdelingerne. Derfor samles CHR-afdelingerne pr. 1. september 2013 i Videncentrets kundeservice i Skejby, hvorfra vi fortsat vil yde service både i relation til CHR og Videncentrets IT værktøjer.

- **IT-systemer udvikles løbende for bl.a. at tage højde for nye driftsformer.** IT-systemerne udnyttes intensivt i bedrifterne til styring og optimering af driftsresultatet. Det er derfor vigtigt, at systemerne tilpasses i takt med ændringer i produktionsforholdene. De stadig større besætninger har medført, at dyr tilhørende en bedrift stadigt oftere er spredt i flere besætninger på forskellige adresser. Helt afhængig af arbejdsopgaven ønsker driftslederen i nogle tilfælde at se på lister/opgørelser for hele bedriften, og i andre tilfælde ønsker man at se på lister/opgørelser for den enkelte besætning (eller gruppe af dyr). Derfor arbejder Videncentret for Landbrug, Kvæg ihærdigt for at udbrede mulighederne for at kunne vælge udskrifternes opbygning ud fra driftslederens behov. Dette benævnes opdeling af bedriften i en eller flere driftsenheder, og det er i Dyreregistrering brugeren kan sammensætte sine egne driftsenheder.
- **Der gennemføres en række årlige FarmTest som imødekommer behov hos landmænd, konsulenter og firmaer.** FarmTest bygger på et samarbejde mellem landmanden, firmaer, konsulenter og VFL, Kvæg. FarmTest har fokus på at give kvægbrugeren adgang til informationer om nye teknologier og metoder på bedriften. Testene er alle ønsker fra landmænd, konsulenter og firmaer og er derfor aktuelle i forhold til behovene på bedriften. Der gennemføres omkring 10 FarmTest årligt. De afrapporteres i såvel bogform som downloads på internettet. Alle FarmTest giver i konklusionen værktøjer til landmanden som støtter ham i beslutningen om investering og giver forhandlere af teknologier gode råd til forbedring og videreudvikling af deres produkter. Alle med adgang til Landbrugsinfo har gratis adgang til resultaterne fra FarmTest. Se også www.farmtest.dk
- **Der kan opnås betydelige besparelser ved investeringer i et udsprinklingsanlæg.** En ny Farm Test, der omhandler denne teknologi, er under udarbejdelse og omhandler udsprinkling af overfladevand, ensilagesaft og mælkerumsvand. Kvæg vil i forbindelse med tilskudsordningen til miljøteknologier i 2013 argumentere for, at der kan søges 40 procent tilskud til etablering af teknologien.
- Et par eksempler på FarmTest der sættes i gang i 2013 er:
Observationer i forbindelse med udfodring: Efter hver udfodring trækker køerne op til foderbordet. Hver enkelt ko har sin egen placering i hierarkiet, og dens adgang til foderbordet kan være bestemt af presset fra andre køer. Er der muligheder for at fodre eller styre fodringen, så alle køer har lige adgang til foderet, og er der fokus nok på foderblandingen, så det ikke kun er "stærke" køer der får det bedste foder. Der ses på økonomi i udfodringsstyring, management etc.

Vandvarmere i malkestalde: Varmtvandsforsyningen til malkeanlæg og malkebotter er ofte enten en elvandvarmer eller overskudsvarme fra mælkekølingen suppleret med en varmekilde. Elvandvarmere er meget energikrævende, og driften kan ofte være forbundet med store omkostninger. En optimal anvendelse og styring af varmtvandsbeholderen kan være både en økonomisk som miljømæssig fordel. Hvordan er forbruget styret, hvilke varmtvandsenheder anvendes, er der alternative muligheder og hvordan vedligeholdes enhederne for optimal økonomi, levetid og drift?